

Mitä rehellisemmin
puhun, sitä useammin
ihmiset kuvittelevat
että keksin tarinoita.

kuuga
LOUNAS

EEVA VEKKI

JA SITÄ RATAA

romaani

JOHNNY KNIGA

HELSINKI

Ensimmäinen painos

© Eeva Vekki ja Johnny Kniga 2026

Kirjassa on lainattu Palefacen kappaletta
”Saapuu elokuun yö” (feat. Hilja Grönfors)
säv. Joel Attila, Karri Miettinen, trad. / san. Karri Miettinen

Johnny Kniga
An imprint of Werner Söderström Ltd
Lönrotinkatu 18 A, 00120 Helsinki
ISBN: 978-952-362-120-6
Painettu EU:ssa

Tuoteturvallisuuden liittyvät tiedustelut:
tuotevastuu@kniga.fi

Minulta kysytään usein, kuinka minusta tuli koomikko.

Siihen ei tietenkään ole yhtä oikeaa vastausta. Jos olisin oikein veikeällä tuulella, kuten joskus saatan olla, vastaisin, että minusta ei tullut koomikkoa vaan että koomikkous tuli minuun jo silloin kun katsoin vanhempiani avaruudesta. Tämä selitys on kuitenkin liian erikoinen isolle osalle ihmisistä, joten koetan usein keksiä jotain muuta sanottavaa.

Minusta saattoi hyvinkin tulla koomikko siitä syystä, etten kestä eripuraa. Olin herkkä lapsi, josta kasvoi herkkä aikuinen, ja tilanteiden keventäminen on ollut minulle pakonomaista toimintaa aivan pienestä pitäen.

Jo lyhyenä lapsena haistoin muiden ajatukset, ja jos ne olivat ikäviä, vihaisia tai surullisia, kerroin vitsein tai hauskan tarinan keventääkseni tunnelmaa.

Se toimi yllättävän hyvin. Ja mitä enemmän kerroin hauskoja juttuja ilottomille kuulijoille, sitä paremmaksi minä siinä kehityin.

Harjoittelumateriaalista ei ollut pulaa, olenhan kotoisin Itä-Vantaalta.

Voi olla, että minusta tuli koomikko myös siitä yksinkertaisesta syystä, että minun on aina ollut vaikea sopeutua säännöllisiin työaikoihin, tasaiseen tulotasoon, paikallaan oloon tai onnellisuuteen ylipäättänsä.

Koomikon työssä edellä mainittuja asioita ei onneksi tarvitse ottaa huomioon laisinkaan.

Minusta saattoi tulla koomikko myös siitä syystä, että olen addikti. Olen elämässäni jäänyt koukkuun kaikkeen mahdolliseen.

Kaikkeen mistä tulee hyvä olo. Kaikkeen mistä tulee huono olo. Kaikkeen mistä tulee mikä tahansa olo.

Olen jäänyt vuosien varrella koukkuun muun muassa saunomiseen, Hercule Poirot -elokuvaan, ihmisten nauruun ja amfetamiiniin.

En todellakaan tiedä, onko addiktiolla ja asioiden rakastamisella kovasti eroa. Kun rakastan jotain asiaa, koen olevani siihen koukussa. Joku saattaisi

sanoa, että minun rakkauteni on kovasti ehdotonta ja ehkä hieman epätervettä.

Saunaan olen koukussa mielelläni. Saunassa kun ollaan alasti, hiessä ja useimmiten vaihi. Saunassa kaikki tunteet ovat sallittuja, ja vaikka joskus sattuisin olemaan onnellinen, olen joka kerta vielä onnellisempi kun olen saunonut.

Hercule Poirot taas edustaa minulle pysyvyyttä, jota omassa elämässäni ei ole. Siksi olen takertunut pakkomielteisesti Poirotin väpättäviin viiksiin, säkenöiviin silmiin ja niihin murhien jälkeisiin tehetkiin, kun koko porukka on koolla ja kaikki selviää.

Kun ihmiset nauravat minun kertomilleni asioille, minusta tuntuu, että he ymmärtävät minua. Se on riippuvuutta aiheuttava tunne. Hakeudun yhä uudestaan tilanteisiin, joissa minulla on edes hetken sellainen olo, että me olemme kaikki samassa paikassa, ajassa ja tilassa.

Kukaties minusta tuli koomikko kuitenkin sen takia, että rakastan kertoa juttuja, joiden todenperäisyyden tiedän vain minä itse. Ei kai sillä ole suurtakaan merkitystä, mikä on totta ja mikä on mielikuvitusta. Pääasia on että kaikki viihtyvät. Tai edes teeskentelevät viihtyvänään.

Saatan olla koukussa myös ihmisiin, sillä minä takerun muihin. Tai ihmiset takertuvat minuun. Minä mietin ihmisiä ja heidän ominaisuuksiaan silloinkin kun minun pitäisi miettiä itseäni.

Joku sanoi, että ihmiset vaikuttavat olevan minulle materiaalia. Ja vaikka loukkaannuin ensin näistä jonkun sanoista, jouduin pian myöntämään itselleni, että se joku saattaa sittenkin olla oikeassa.

Ja silti. Ihmismateriaali kuulostaa kovin kliinistä ja tyllyltä. Materiaaliksi tätä kaikkea voi silti varmasti kutsua paremman sanan puutteessa. Elämää ja näitä ihmisiä, tarkoitan.

Joskus tämä ihmisaineisto tuntuu aivan fyysiseltä kuormalta, joka vie kovasti tilaa. Ja myönnettävä se on: minä olen kerännyt ihmismateriaalia jokaisen paikan täyteen niin kuin himohamstraajat amerikkalaisissa ohjelmissa. Olen tunkenut ihmisiä kaikkiin olemassa oleviin kaappeihin, laatikoihin, rasioihin, sängyn alle, pääni sisälle ja tuohon reppuuni, joka alkaa tuntua jo kovin painavalta. Jotenkin tästä kaikesta pitäisi päästä eroon, mutta kun en tiedä mistä aloittaa.

Vaikealta tuntuu, taas kerran.

JA SITÄ RATAA

Toivottavasti ymmärrätte, että olen kovasti taipuvainen liioitteluun ja pikkusieluisuuteen. Siksi mitään ei kannata ottaa niin vakavasti. Siihen minäkin pyrin, vaikka epäonnistun siinä jatkuvasti.

ENSIMMÄINEN LUKU

Kyllä ravintolavaunun pitäisi olla ravintola jo heti matkan alkaessa. Etenkin sellaisessa junassa, joka on lähtenyt Oulusta Helsinkiin elokuisena perjantaina kello 18.08. Jos ravintolavaunussa ei ole tarjoilua, silloinhan se on pelkkä vaunu. Miten on mahdollista, että tuo saatanan kusipää ritilä ei ole vielä ylhäällä? Kuinka ne kehtaavat? Minulla on hiki.

Minä tulin ravintolavaunuun, koska olen alati jainoinen ja useimmiten myös seurankipeä.

Jos olisin halunnut nauttia matkastani omalla paikallani, olisin vaunussa numero kaksi ikkuna-paikalla numero 47 ja tuijottaisin maisemia oman puhelimeni näytöltä. Mutta minä halusin nimenomaan ravintolavaunuun, ja nyt olen kovin pettynyt Valtionrautateihin ja elämäni.

Hetki sitten tilanne oli aivan toinen.

Muutamaa tuntia aiemmin olin vielä keikalla Oulun Hupisaarella. Hupisaari on mielestäni todella

epäsuomalainen nimi yhtään millekään saarelle. Kovin kaupallisen ja aika lailla amerikkalaisen kuuloinen. Siellä minä kuitenkin esitin omaa kotimaista komediaani kesäisen yleisön edessä, ulkoilmassa, mustassa mekossani. Keikka meni kaiketi ihan kivasti, vaikka murehdin etukäteen sitä, että naurako yleisö oikeissa kohdissa, ja sitäkin murehdin, että ehdinkö keikkani jälkeen junaan, johon olin jo ostanut lipun. Vaikka elämä on opettanut, että etukäteen ahdistumalla mikään ei muutu ainakaan paremmaksi, niin silti liian usein sorrun olemaan ennakkoon pelkääjä.

Tällä kertaa ahdistukseni oli turha. Yleisö nauroi ja minä ennätin Hupisaarelta Oulun rautatieasemalle ennen junan lähtöä. Juna odotti raiteilla jo varttia ennen lähtöä. En noussut heti kyytiin, vaan maltoin mieleni ja hengitin hetken asemalaiturilla. Mielen malttaminen ja hengittäminen eivät ole minulle jokapäiväisiä juttuja, joten silloin kun tunnen hetken otolliseksi, koetan pysähtyä.

Katselin siis yllättävän rauhallisena ympärilleni. Tuijotin etenkin niitä muutamia, jotka tupakoivat.

Röökäajat alkavat olla katoava luonnonvara. Jotkut tupakoitsijoista näyttävät ahdistuneilta ja haisevilta, mutta eivät missään nimessä kaikki. Ymmärän heidän lannistuneen olemuksensa hyvin, sillä

näinä päivinä tupakointi on maanpetturuuteen verrattava synti ja isompi häpeä kuin herpes. Silti maailmassa on niitä, jotka onnistuvat vetämään savua keuhkoihinsa tyylikkäästi, hienostuneesti ja ennen kaikkea itsevarmasti.

Tuona elokuisena iltana Oulun rautatieasemalle sattui osumaan yksi heistä. Noin kuusissakymmenissä oleva nainen, jonka kihartava tukka, päivettynyt iho ja kadehdittava aistikkuus olisivat voineet olla suoraan Ranskan Rivieralta. Nainen tupakoi hitaasti ja nautiskellen, eikä hänellä ollut kiire mihinkään.

Kiharatukkaisella naisella oli iso vaaleanpunainen matkalaukku ja vaalea, pellavainen kesämekko, joka näytti niin yksinkertaiselta, että sen oli pakko olla kallis. Hän tosiaan tupakoi niin kovin kiireettömästi ja kauniisti, että tulin kateelliseksi ja janoiseksi. Siinä hetkessä ymmärsin, että vaikka aloittaisin tupakoinnin uudestaan, minusta ei koskaan tulisi noin kiireetöntä ja arvokasta olentoa. Ei, koska minä olen alun perin kotoisin Itä-Vantaalta ja silloin kun minä tupakoin, olen kähisevä röökimuija enkä elegantti sauhuttelija. Tupakointia minä silti rakastin. Ja rakastan vieläkin, en vain toteuta sitä.

Katsoin aseman kelloa ja totesin, että ehtisin hyvin asemahallin Ärrälle hakemaan kylmän kaljan, mutta kiharainen nainen näytti niin tyytyväiseltä,

että minäkin päätin yrittää olla tyytyväinen. Päätin odottaa kylmää oluttani näennäisen tyynesti ravintolavaunuun saakka. Tässä vaiheessa kun tiedämme ravintolavaunun tilan, tajuaamme samalla, että kaljan ostamatta jättäminen oli kovin typerää.

En siis käynyt hakemassa olutta, vaan seisoin laiturilla ja seurasin katseellani kiharaista naista ja hänen tupakointinsa etenemistä. Kun nainen oli nautiskellut savukkeensa, hän stumppasi tupakkansa vaaleanvihreillä pienikorkoisilla kesäkengillään ja lähti kohti junaa. Arvokkaasti ja tyylikkäästi. Minäkin päätin nousta kyytiin. Nostin tummansinisen, painavan ja uskollisen reppuni maasta, pyyhin hikeä poskeltani ja menin suoraan vaunuun numero kolme. Siis tähän vaunuun, joka toimii tällä hetkellä ravintolavaunun irtokuvana ja valheellisena kulissina.

Valtionrautatiet muistuttaa ystävällisesti ohje-
tauluissaan siitä, että ravintolavaunuun ei pitäisi
tuoda matkalaukkuja tai reppuja, sillä ne vievät tilaa
ravintolan asiakkailta. Silti istun tässä täyteen ahde-
tun reppuni kanssa. Syitä tähän on kaksi.

Ensinnäkin: en halunnut tuhlata aikaa käymällä
omalla paikallani junassa, vaan halusin hyvän pai-
kan ravintolavaunusta. Ja sellaisen myös sain.

Toinen syy siihen, että reppuni viihtyy hyvänmuotoista pohjettani vasten, on se, että syvänsinisessä repussani on ainoa tietokoneeni sekä purkillinen pilveä ja taikasienistä valmistettua suklaata. Repussa on myös vaihtovaatteet ja käsiase. Olen vakuuttunut, että tarvitsen näitä kaikkia ennemmin tai myöhemmin.

Olisi kovin ikävää, jos reppuni katoaisi, saati jos repun sisältö poistuisi elämästäni.

Joku voisi kysyä, että mikä sitten on hyvä paikka ravintolavaunussa. Ja siihen minä vastaisin näin: hyvä paikka on ravintolavaunun ylätasanteelta, sohvan kulmassa. Olen istunut samalla paikalla monesti. Täältä paikalta näkee koko ravintolavaunun ja siitä käsin voi luontevasti ottaa kontaktia sekä vierustovereihin että pystypöydän äärellä viihtyviin matkustajiin.

Kohtaamiset ravintolavaunuissa vaikuttavat useimmiten sattumanvaraisilta. En usko, että ne ovat.

Nyt siis istun hyväksi havaitulla paikalla. Olemme olleet liikkeellä jo ainakin kymmenen, ehkä viisitoista minuuttia. Ravintolavaunun kehikko pysyy alhaalla, vaikka mielestäni näin jonkun liikahtavan tiskin takana.

Olen kovasti oluen puutteessa ja ajatukseni vaeltavat aivan liikaa. Katselen ympäriilläni olevia ja

ymmärrän pian, etten ole ainoa, jota vallitseva asiantila häiritsee.

Tiskin läheisessä pöydässä istuu nelissäkymmenissä oleva mies, jolla on lempeät kasvot ja punamustaruudullinen paita. Hän vilkuilee vuoroin tiskille ja vuoroin puhelintaan. Välillä hän katsoo meitä muita ikään kuin saadakseen tukea havainnolleen, että ravintolavaunun luukku todella on kiinni. Hän vaikuttaa kovin tutulta, mutta en tavoita hänen katsettaan. Lempeäkasvoinen mies näyttää väsyneeltä, ja yhtäkkiä ajattelen, miltä tuntuisi nukkua hänen vieressä. Hänellä on varmasti karvainen iho, kostea suu ja pehmeä kosketus. Kuten sanoin jo aikaisemmin, ajatukseni vaeltavat ilman mitään varsinaista päämäärää ja aivan tosissaan haluaisin vain kylmän oluen.

Tämän junan pitäisi olla perillä Helsingissä kello 23.39. En ole varma olenko itse silloin siellä tai yhtään missään. Minulla on vahvasti sellainen olo, että en jaksaisi enää. Minulla ei ole varsinaisesti mitään syytä jatkaa tai jaksaa. Puristan reppuani ja mietin, että kaikki asiat voi ratkaista kerralla. Lopullisesti. Tämän ajatteleminen tuntuu helpottavalta.

Valtionrautateiden järjestämä matka on kuitenkin vasta alkanut, joten vielä voin hyvin ajatella muita ja heidän ongelmiaan. Niitä onneksi riittää.

Vaunun keskilattian pöydät ovat täyttyneet inttipojista, jotka ovat päässeet viikonloppulomille.

Miten on mahdollista, että olen joskus katsonut armeijaikäisiä poikia ja kuvitellut heidän olevan miehiä? Nyt tekisi mieli pajata noita hukassa olevia finninaamoja. Rakkaita räkäposkia. Suloisia poikasia, joiden raajat eivät oikein mahdu mihinkään.

Muutama heistä silmäilee tiskiä päin tuskastuneena. Yksi torkkuu. Loput hälisevät toisilleen katkonaisia lauseita ja tuijottavat samalla puhelimiaan.

”Vittu jätkät täältä ei saa kalexi!” pitkä ja finninaamainen kuikelo ähkäisee ja nousee oikein seisomaan.

”Ehkä kestät vielä hetken?” lyhyempi ja yllättävän kypsän näköinen inttipoika vastaa kuikelolle näsäviisaasti. Kypsän näköinen alokas on selkeästi homo. Pieni ja söpö hän on myös. Kaiken tämän täytyy olla haastavaa armeijassa. En kadehdi hänen asemaansa.

Kuikelo masentuu, istuu alas ja ottaa puhelimen käteensä.

Minä masennun myös. En kestä enää. Minä haluan kaljaa.

Ylätasannekin alkaa täyttyä pikkuhiljaa. Pöytiä on kolme vierekkäin. Nurkkapöytänsä könyää kaksi eläkeläisrouvaa, jotka ovat selkeästi kulttuurimatalla

Tampereelle. Toisella, pyöreäposkisella oranssiinpukeutujalla on jo valmiiksi Tampereen Työväen Teatterin syyskauden ohjelmisto kädessä ja hän huokaa yllättävän matalalla äänellä:

”Ei se ole vielä auki... anna mun kaikki kestää.”

Toinen, jo varmasti pitkälle yli seitsemänkymppinen nainen näyttää kotitalousopettajan ja vinttikoiran sekoitukselta.

”Kyllä se vielä pian aukeaa”, hän vastaa.

Oranssiinpukeutuja katsoo veikeällä katseella Vinttikoiraa ja alkaa kaivaa yhtä lailla oranssia rep-puaan. En ehdi nähdä mitä repusta löytyy, sillä hätkähdän kun minua puhutellaan.

”Anteeksi, onko tässä vapaata?”

Kysyjä on tumma ja komea mies. Hyvin tumma. Ja hyvin komea. Lyhyt hän on myös.

Mietin hetken miten hän kuvailisi minua.

Iso, vaalea ja persevä.

Vielä hän ei tiedä, että minulla on myös kova ääni ja liikaa mielipiteitä.

Ja sitten mietin, miten minä näen hänet. Minä sanon häntä tummaksi, vaikka hänen ihonsa on enemmän oliivinvärinen. Hänellä on paksut mustat hiukset ja tuuheat kulmakarvat, joissa erotan jo muutamaman hopeisenharmaan. Hän on todella komea ja kovin lyhyt. Minä pidän melkein kaikkia lyhyinä.

Se johtuu siitä, että melkein kaikki ovat minua lyhyempiä, sillä olen keskivertoa pidempi ja suurempi myös joka suunnalta. Minä olen myös niin vaalea, että saan aurinkoihottumaa vain katsomalla ikkunasta ulos. Hiuslaatunikin on niin vaalea ja ohut, että olen monesti toivonut olevani edes hieman tummemmasta puusta veistetty.

Minä todella pidän lyhyistä miehistä. Heidän itsevarmuutensa ei perustu pituuteen. Ja siitäkin pidän, että lyhyet miehet ylettävät alahyllyille kätevästi. Tämä mies on pukeutunut punaiseen pikeepaitaan ja vaaleisiin kesähousuihin.

Ymmärrän, että en ole vastannut hänen kysymyksiensä, joten sanon:

”Totta kai tähän sopii istua, mutta täältä ei saa mitään.”

”Miten niin ei saa mitään?” hyvin tumma, komea ja lyhyt mies kysyy ja katsoo tiskille päin.

”No ei vain saa yhtään mitään. Tämä on ravintola-vaunun irvikuva. Me olemme liikkuvassa junassa, jonka sisälle on rakennettu ravintola, joka ei ole auki. En käsitä miten helvetissä tällainen on mahdollista”, jatkan.

”Kauheaa”, mies sanoo ja virnistää.

”Aivan järkyttävää”, sanon.

”Sietämätöntä”, mies jatkaa.

”Sanoin kuvaamattoman julmaa”, sanon.

”Synkkää ja ikävää. Niin kuin elämä”, mies sanoo ja istuu alas minua vastapäätä.

Sitten me molemmat purskahdamme nauruun.

Naurettuamme olemme hetken hiljaa. Juna liikkuu, ja olemme varmasti menneet jo Limingan ohi. Vaikea näistä metsistä on sanoa, että missä mennään. Pelkkää arvailua.

Lyhyt ja komea on ulkonäkönsä puolesta kotoisin jostain Pohjois-Afrikasta, tai saattaisi olla Turkistakin, ja puhuu kovin hyvää suomea.

Hiljaisuus sen kun jatkuu. Tämä on vaivaannuttavaa. Istua muka baarissa, joka ei ole baari. Lyhyt ja komea ymmärtää tämän myös ja sanoo:

”Minulla on baari Kokkolassa. Ja siellä on usein avonaisempi tunnelma kuin täällä.”

Nyökkään. *Avonainen tunnelma*. Hauska ilmaisu. Ehkä Afrikasta.

”Voin kuvitella. Kauan olet pitänyt baaria?” kysyn.

”Kahdeksan vuotta. Mutta se tuntuu pidemmältä ajalta”, hän vastaa.

”Baarityö vanhentaa kyllä ihmistä”, sanon.

”Näin on. Ja avioero”, Lyhyt ja komea sanoo ja yrittää virnistää, mutta virne ei ihan ylety silmiin saakka.

”Sekin”, sanon. Tiedän todella mitä hän tarkoittaa, enkä saa omaakaan hymyäni ihan niin aidon tuntuiseksi kuin toivoisin.

Avioero. Se ei ahdista minua käsitteenä, mutta sitten kuitenkin kaikki, mitä sitä ennen ja sen jälkeen tapahtui, saa vieläkin sisimpäni kääntymään ympäri. Kuinka voi pettää itsensä niin? Ja kuinka voi kantaa syyllisyyttä niin pitkään toisen tunteista, joille ei tässä todellisuudessa voi yhtään mitään? Miten vaikeaa on päästää irti? Miten vaikeaa elämä ylipäänsä on?

Olemme jälleen hiljaa. Nyt hiljaisuus ei ole vaivaannuttavaa, vaan ilma välillämme kulkee kepeästi. Mieleeni nousee monta kysymystä, mutta en halua tungetella Lyhyen ja komean elämään. Onneksi minun ei tarvitse, sillä hän jatkaa juttua.

”Oletko sinä ollut baarissa töissä?” hän kysyy.

Olenhan minä. Ja kuten monessa muussakin asiassa, ensimmäinen kerta on se, joka painautuu mieleen aivan erityisellä tavalla.

Tunnetun koomikon esikois-
romaani rakkauden kaipuusta,
mielenterveyden menettämisestä,
yllättävästä onnellisuudesta
ja hyvistä tisseistä.

”Yhtäkkiä olin jotenkin kuumaa kamaa.
Ymmärsin, että ihmiset hakeutuivat
seuraani. Halusivat tietää kaiken minusta.
Ja siinä sinäkin nyt sitten olet ja
haluat minun sanovan jotain oivaltavaa,
mikä tuntuu minusta saatanan vaikealta.”

JOHNNY
Kniga

www.johnnykniga.fi

84.2

978-952-362-120-6